

Aalst, Aloude Keizerlijke Stede.

DE LEUZE, DE KLEUREN EN HET STADSWAPEN. DE VAANDELS DER WIJKEN.

II.

Het is, zoals we reeds schreven, nu voor- goed uitgemaakt, dat Nec Spec Nec Metu niet de leuze is onzer stad, maar wel deze van Filip II, zoon van Karel V. Zij komt overigens ook voor op muntstukken, onder de regering van deze vorst geslagen.

De leuze onzer stad is en blijft deze van Iwein, heer van Aalst, in de XIIIe eeuw, en zij luidt Helpt God.

Een eervolle melding aan deze, die ze deed beitelen in de schoorsteenmantel van ons stedelijk museum.

Wat de stadskleuren betreft : de vlag van Iwein (in de slag bij Hertshaag) en van Boudewijn van Paperode (in de Slag der Gulden Sporen) — de vlag der Aalstenaars dus — was rood en wit, zoals de kleuren van ons wapenschild : rode rechtstaande degen op zilvere (witte) grond. En dit is het echte heraldiek wapenschild zonder de twee kleine schilden.

Hoe en wanneer kwam onze stad aan de driekleur geel, rood en wit ?

Waarschijnlijk in de Spaanse Tijd waren geel, rood en wit. Bij de lijkplechtigheden van Keizer Karel V te Antwerpen, de 21 januari 1559 zag men de trompetters van de keizer gekleed in geel fluweel, afgeboord met wit en rood.

In dezelfde stoet gingen twee honderd Duitse hellebardiers, die kleederen droegen geel, wit en rood gekleurd; hun hoofdedksel was geel betooid, met een rode en witte pluim; zij hadden aan de ene voet een gele kous en aan de andere voet een kous rood en wit gespikkeld. Twee honderd Spaanse hellebardiers droegen een gelijkwaardige kledij.

Dit samentreffen : de Leuze en de Kleuren van Philip II laat toe te veronderstellen dat beide tegelijkertijd door de Aalste-

naars, bij de kroning van Philip, graaf van het land van Aalst, en derhalve bij de versiering der Grote Markt en het Gebiedhuis, door schilders en tapijtsiers, werden gebruikt, aangenomen en gebruikt bleven. Het zou derhalve op 8 september 1555 zijn, dat onze oude Vlaamse tweekleur prijs gegeven werd voor de Spaanse driekleur van Philip II en onze leuze moest plaats maken voor de latijnse spreuk: Nec Spe Nec Metu.

* * *

Toch geraakte de oude tweekleur niet teenemaal vergeten en werd zij later meer- werf in eer hersteld. Een doorslaand argu- ment om te bewijzen, dat de bewering van sommigen als zou Aalst een driekleur ge- had hebben (in tegenstelling met andere steden, die maar een tweekleur hebben) omdat zij Keizerlijke Stad was — geen steek houdt.

Wethouders en weesheren gingen in de processie met een geschilderd stokje in de hand, ten teken hunner waardigheid. Deze stokjes, ommeganckstokjes en ook kermis- stocken geheten waren rood en wit ge- kleurd; zo zag men ze nog te Aalst in 1745 gemaakt door Thomas de Trooster en ge- schilderd door de kamerbode Peeter Goos- sens en wel in de processie van O. L. Vr. Hemelvaart, die opgeluisterd was door de aanwezigheid van de koning van Frankrijk Lodewijk XV de Dauphin en gans hun hof- houding.

Voegen wij erbij dat het stadsbestuur, met de kermisdagen, de oude Aalsterse tweekleur in eer heeft hersteld.

De Potter en Broeckaert die niet enkel de oorkonden onzer stad maar al de archie- vendepots van het land uitgepluisd hebben durven zich niet uitspreken. Zij schrijven: de kleuren der stad schijnen rood, wit en

geel te zijn geweest. (Geschiedenis der stad Aalst, 1e deel blz. 128).

* * *

Ook de opvolger van Philip II (1555-1598) werd in onze stad als Graaf van Aalst ge- hulddigd : Actum XV december 1559.

De stadsrekening van 1628 vermeldt de aankoop van nieuwe vendels voor al de wijkgenootschappen.

Een proces-verbaal van 2 augustus 1791 berustenden in het stadsarchief geeft de beschrijving van de vaandels der vijf wij- ken.

Zoutstraat : vlag van wit en groen.

Nieuwstraat: op gouden grond een zwar- te leeuw en het beeld van O. L. Vr. ter Nood, waaronder het stadswapen : in het midden het woord Nieuwstrate 1791 : de boorden geel en violet.

Kattestraat : op witten grond het beeld van de H. Antonius van Padua: boven zijn hoofd de H. Geest; daaronder een Dubbe- len Arend met de Keizers kroon: verder een kruis en twee wimpeltjes, waarop de wapens van Oostenrijk en het stadswapen; afgeboord met oranje en purper.

Molenstraat : op de ene zijde een medal- jon, verbeeldende O. L. Vrouw van de Werf, met de woorden Pro Deo et Maria; langs de andere zijde de Wapens van Aalst en Vlaanderen met het woord Flandria; van weerskanten twee kleine vlagjes van rood en groen, in een bloemenkrans; de boord was rood zwart rood.

Pontstraat : alles op witte grond, zonder boorden, de wapens van het Huis van Oos- tenrijk, een Dubbele Arend en de wapens der stad, langs de ene zijde F.-J. Moens restauravit.

Uit «Herstbloemen» van Petrus van Nuffel.